



Les llengües de la meva vida

Em dic Luz María Urruchi i vaig néixer a Huancavelica, ciutat petita encreuada a dins dels Andes del Perú, situada a 3680 metres sobre el nivell del mar. La meva llengua materna és el castellà; a més, en aquesta regió del país es parla també minoritàriament el quítxua. Aquesta és la llengua aborigen dels inques, que va sobreviure malgrat tots els maltractaments que va rebre durant el temps que Espanya va conquerir i governar el meu país. Jo no vaig arribar a parlar-lo, l'entenc molt bé i no sé pas escriure'l. Malgrat que és una de les llengües oficials del país, no s'ensenyava perquè en la meva època no se li donava massa importància, encara que la gent gran i la del camp sí que ho feien. Fins i tot era una llengua que patia una gran discriminació, ja que només el parlaven la gent “ignorant” i de baix nivell cultural. A casa, el parlava tota la gent gran i també hi havia la minyona de la meva àvia que era nativa i es deia Agustina. Amb l'Agustina parlàvem ella en la seva llengua i nosaltres en castellà. Per això, jo mai em vaig preocupar d'aprendre a parlar el quítxua.

Em sap molt de greu no parlar en quítxua perquè és la llengua dels meus avantpassats i, a més a més, és una de les més dolces que hi ha. Quan parles en aquesta llengua, sembla que tot el que diguis estigui ple de dolçor: *mamai* no només vol dir mare, és mareta, és mare del meu cor, de la meva vida i ànima; realment no es pot explicar la profunditat d'aquesta paraula; i això només n'és un petit exemple. Com que la llengua és part de la nostra cultura, crec que també dóna forma a la nostra personalitat. Vulguem o no, els peruans portem a dins el segell de la cultura indígena. I segons la meva opinió, és aquesta la raó per la qual els peruans, els llatinoamericans en general, semblem massa ensucrats al moment de parlar.

Després, vaig aprendre l'anglès, quan jo ja era a la Universitat. Però no vaig tenir gaires oportunitats de parlar-lo i, per tant, se'm va oblidar aviat. Ara estic aprenent a parlar català, que és com una aventura en la meva vida. Aquesta aventura va començar justament poc temps després d'arribar a Barcelona l'any 2004. Em vaig apuntar a un curs d'acolliment lingüístic que no vaig poder acabar perquè vaig començar a treballar. Aquest curs em va permetre entendre'l més o menys bé. Però fa un any i mig vaig començar a estudiar-lo seriosament. Dic que és una aventura perquè al tenir una família (marit i dues nenes) i portar una llar, és difícil trobar el temps que cal per aprendre una llengua que, segons el meu parer, és molt complicada. Potser ja m'estigui fent gran perquè realment al meu cervell i les meves neurones els està costant molt aprendre'l.

És així que vaig demanar una parella lingüística per tal de practicar i perdre la vergonya que em feia parlar en català. Sincerament, va ser una decisió molt encertada perquè vaig aconseguir-ne, jo crec, la millor. Es diu Dolors, una catalana de cap a peus i per treure's el barret. Gràcies a la Dolors vaig conèixer la història de Catalunya, el caràcter i la manera de ser dels catalans. Ara entenc i admiro la seva lluita per conservar tant la llengua com el seu país. Cosa que no vam poder fer al Perú amb la llengua nativa, el quítxua.

La meva ànima indígena i plena de dolçor, voldria donar a la Dolors mil petons i abraçades. Però ella ja se sent agraïda i en té prou amb el fet de continuar estudiant i aprenent una part molt important de la seva cultura, que és la llengua.